

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2023 m. gruodžio 6 d.
(OR. en)

16388/23

AGRI 790
AGRIFIN 153
AGRIORG 148

PRANEŠIMAS

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
kam:	Delegacijoms
Dalykas:	Rinkos padėtis, ypač po invazijos į Ukrainą – Komisijos ir valstybių narių informacija – Pasikeitimas nuomonėmis

Rengiantis 2023 m. gruodžio 10–11 d. Tarybos (žemės ūkis ir žuvininkystė) posėdžiui, delegacijoms priede pateikiamas informacinis dokumentas, į kurį įtraukta valstybių narių rašytinių pastabų pirmiau nurodyta tema santrauka ir pirmininkaujančios valstybės narės siūlomas klausimas diskusijų kryptčiai nustatyti.

1. Baigiantis 2023 m. kelios valstybės narės savo rašytinėse pastabose¹ nurodo, kad padėtis Sąjungos žemės ūkio rinkose tebėra sudėtinga. Nepaisant to, kad, palyginti su praėjusiais metais, svarbiems gamybos ištekliams išleidžiama mažiau, energija, trąšos ir pašarai tebėra brangūs, todėl keliuose sektoriuose patiriamas spaudimas, kadangi ūkininkams mokamos kainos beveik neatspindi išlaidų padidėjimo. Pelnas iš ūkininkavimo ir ūkininkų pajamos iš esmės yra maži dėl kelių veiksnių, įskaitant padėtį Ukrainoje, pasaulinį ekonomikos sulėtėjimą ir pastarojo meto geopolitinius pokyčius Artimuosiuose Rytuose, taip pat nepalankius oro ir klimato reiškinius, gyvūnų ligas ir sanitarijos problemas. Kai kurios valstybės narės net praneša, kad kai kuriais atvejais atsisakoma gamybos, visų pirma gyvulininkystės. Darytina išvada, kad, norint išlaikyti Sąjungos apsirūpinimo maistu saugumą, tebėra itin svarbi parama pagal BŽŪP.
2. Tai ypač aktualu lauko augalų atveju, nes išlaidos iš anksto įsigyjamiems gamybos ištekliams buvo pakankamai aukštos, tačiau, kaip praneša keletas valstybių narių, ūkininkams mokamos kainos per 2023 m. dėl kelių priežasčių labai sumažėjo. Kelios valstybės narės taip pat pranešė apie derliaus sumažėjimą, visų pirma dėl ekstremalių oro sąlygų, ir apie didesnę konkurenciją dėl iš trečiųjų šalių importuojamų produktų. Kai kurios valstybės narės praneša apie tebesitęsiančias problemas dėl didelio siuntų iš Ukrainos srauto ir nepakankamų sandėliavimo pajėgumų. Panašu, kad kai kuriais atvejais taip pat padarytas poveikis nusistovėjusiems ES vidaus prekybos srautams. Specialiajame žemės ūkio komitete vykusiose diskusijose kelios valstybės narės pakartojo raginimą panaikinti vienašalius eksporto iš Ukrainos draudimus.
3. Kalbant apie teigiamus aspektus, kelios valstybės narės pranešė, kad pieno ir pieno produktų kainos net šiek tiek padidėjo, tačiau vis dar nesiekia praėjusių metų lygio. Kelios kitos valstybės narės nurodė, kad per tą patį laikotarpį jų gamintojams teko parduoti pieną pigiau nei už savikainą.

¹ Dok. 16122/23.

4. Iš tiesų kelios valstybės narės praneša, kad kitų gyvulininkystės produktų pelno maržos taip pat patiria spaudimą ne tik dėl to, kad išlaidos pašarams tebėra didelės, bet ir dėl gyvūnų ligų, konkrečiai afrikinio kiaulių maro, paukščių gripo ir mėlynojo liežuvio ligos, protrūkių kai kuriose Sąjungos dalyse.
5. Kelios valstybės narės praneša, kad vaisių, daržovių ir kitų specialios paskirties kultūrinių augalų rinkas labai paveikė nepalankios oro sąlygos, taip pat didelės energijos ir perdirbimo sąnaudos, dėl kurių sumažėjo jų gamybos pelningumas. Valstybės narės taip pat praneša, kad reikšmingai sumažėjo vyno ir ekologiškų produktų suvartojimas, *inter alia*, dėl ekonomikos sulėtėjimo ir infliacijos, dėl kurių vartotojams teko atsisakyti kai kurių šviežių ir kitų didelės vertės maisto produktų.
6. Kelios valstybės narės taip pat pranešė, kad dar viena našta žemės ūkiui, ypač investavusiems ir sparčiai augusiems ūkiams, atsirado dėl spartaus palūkanų normų augimo. Jei palūkanų normos ilgai išliks didelės, gali būti prarasta žemės ūkio plėtros galimybių.
7. Atsižvelgiant į pirmiau išdėstytą informaciją, manoma, kad tikslinga surengti politinę diskusiją, kurioje daugiausia dėmesio būtų skiriama pagrindiniams veiksniams, darantiems poveikį ES ūkininkavimo maržoms ir pelningumui, taip pat Europos ūkininkų pajamoms. Kartu su diskusijomis dėl pirmųjų BŽŪP strateginių planų įgyvendinimo metų, toks pasikeitimas nuomonėmis galėtų būti vertingas siekiant laiku ir veiksmingai spręsti pirmiau minėtas problemas ir uždavinius įgyvendinant BŽŪP.
8. Todėl pirmininkaujanti valstybė narė norėtų paprašyti delegacijų ministrų debatuose aptarti šį klausimą:

„Atsižvelgiant į dabartinę tarptautinę padėtį ir makroekonominės prognozes, kokie yra pagrindiniai valstybių narių nustatyti veiksniai, kurie trumpuoju ir vidutinės trukmės laikotarpiu gali daryti reikšmingą poveikį žemės ūkio rinkoms ir Europos ūkininkavimo maržoms ir pelningumui?“